

Šabat i Dan Gospodnji

C.H. Mackintosh

Malo je tema o kojima postoji toliko nerazumijevanja i oprečnosti kao o temi «Šabata» (sedmog dana u tjednu). No nema ni najmanjeg razloga za to, jer je ta tema u Riječi izložena na najjednostavniji mogući način. Izravnu *zapovijed* o «svetkovanju Šabata» (sedmog dana) nalazimo u Knjizi Izlaska. U ovom poglavlju nije čovjeku dana nikakva zapovijed, nego je jednostavno zabilježeno da je «Bog počinio sedmoga dana». «Tako su dovršeni nebo i zemlja, i sva njihova vojska. I sedmog dana završio je Bog svoj posao koji je radio; i počinu sedmog dana od sveg posla kojeg je radio. I blagoslovi Bog sedmi dan i posveti ga; jer u njemu je počinio od sveg posla kojim je stvarao i radio.» Ovdje čovjeku nije dana nikakva zapovijed. Jednostavno nam je rečeno da je Bog uživao u svom odmoru, jer sve je bilo učinjeno, barem što se tiče samog Stvorenja. Nije više bilo ničeg što bi trebalo učiniti i zato je On, koji je šest dana radio, prestao raditi i uživao je u odmoru. Sve je bilo dovršeno i sve je bilo vrlo dobro. Sve je bilo onako kako je On sâm učinio i On je u tome počinio. «Jutarnje zvijezde zajedno su pjevale i svi sinovi Božji radosno su klicali.» Djelo stvaranja je bilo završeno i Bog je slavio Šabat.

Trebamo uočiti da je to pravi karakter Šabata. Koliko nam je poznato iz nadahnutog Pisma, to je jedini Šabat to ga je slavio Bog. Nakon toga čitamo da je Bog zapovjedio čovjeku svetkovanje Šabata, a čovjek je u tome potpuno zakazao. Ali nikad više ne nalazimo riječi «Bog počinu». Naprotiv, nalazimo riječi: «Moj Otac neprestano radi i ja radim» (Ivan 5,17). U pravom smislu riječi, Šabat se moglo slaviti samo onda kad doista nije više bilo ničeg što bi trebalo učiniti. Moglo ga se slaviti samo usred neokaljanog stvorenja, na kojem nije bilo ni jedne mrlje grijeha. Bog ne može počivati tamo gdje postoji grijeh. Trebamo se samo malo osvrnuti oko sebe i uvidjet ćemo potpunu nemogućnost Božjeg uživanja u odmoru u *sadašnjem* Stvorenju. Trnje i korov, zajedno s tisućama beskorisnih plodova Stvorenja koje uzdiše, pokazuju nam da Bog mora *raditi* a ne *počivati*. Može li Bog počivati usred trnja i korova? Može li On počivati usred stenjanja i suza, uzdaha i tuge,

bolesti i smrti, izopačenosti i krivice uništenog svijeta? Može li Bog sjesti i slaviti Šabat usred takvih okolnosti?

Kako god odgovorili na ta pitanja, Božja riječ nas uči da Bog do sada nije imao ni jedan drugi Šabat, osim onog u Postanku 2. Šabat je bio «sedmi dan» i nijedan drugi. To nam ukazuje na potpunost djela stvaranja. Ali to djelo se pokvarilo i prekinut je počinak sedmoga dana. Stoga je od pada u grijeh do Kristova utjelovljenja Bog djelovao, od utjelovljenja do križa djelovao je Bog Sin, a od Pedesetnice pa sve do danas djeluje Bog Sveti Duh.

Krist, također, nije imao Šabat dok je bio na Zemlji. Kad je dovršio svoje djelo, dovršio ga je blagoslovljeno i slavno – ali gdje je proveo Šabat (dan odmora)? – *U grobu!* Da, Gospodin Krist, Bog očitovan u tijelu, gospodar Šabata, Stvoritelj i vladar neba i zemlje, proveo je sedmi dan u mračnom i tihom grobu. Zar nam to ne govori dovoljno? Zar ne možemo izvući nikakvu pouku iz toga? Bi li Sin Božji mogao ležati u grobu sedmoga dana, ako je toga dana trebalo počivati u punoj svijesti da nije preostalo više ništa što treba učiniti? – Nemoguće! Ne trebamo više nikakav dokaz o nemogućnosti slavljenja Šabata, osim ovog koji nam predočuje Isusov grob. Možemo stajati pored tog groba i čuditi se što sedmoga dana u njemu leži takva Osoba. Ali razlog je jasan. Čovjek je palo, pokvareno stvorenje, opterećeno krivicom. Njegov dugi vijek krivice završio je razapinjanjem Gospodara slave. I ne samo razapinjanjem, nego i navaljivanjem golemog kamena na grob, kako bi ga spriječio, ako je to moguće, da iziđe iz njega.

A što je radio čovjek dok je Božji Sin bio u grobu? – Svetkovao je Šabat! Kakve li misli! Krist se nalazi u grobu, kako bi obnovio prekinuti Šabat, a čovjek pokušava svetkovati Šabat – kao da nikada nije ni bio prekinut! Bio je to *čovjekov* Šabat, a ne Božji. Bio je to Šabat bez Krista – isprazan i bezvrijedan običaj.

Netko će možda reći da se promijenio samo dan, ali da i dalje vrijede ista načela za taj dan. Ne vjerujem da nam Pismo daje ikakvu potvrdu za takvu zamisao. – Gdje je Božanska potvrda za takvu tvrdnju? Svakako, ako bi postojala potvrda u Pismu, ta bi se tvrdnja lako mogla potkrijepiti. No činjenica je da za to nema potvrde. Naprotiv, razlikovanje sedmog dana u

potpunosti se nastavlja u Novom zavjetu. Uzmimo kao dokaz samo sljedeći odlomak: «Po završetku Šabata, u osvit prvoga dana u tjednu» (Mt 28,1). Ovdje, očito, nema ni spomena o promjeni sedmoga dana u prvi dan, niti o prijenosu Šabata na prvi dan tjedna. Prvi dan u tjednu nije promijenjeni Šabat, nego potpuno novi dan. To je prvi dan novog razdoblja, a ne posljednji dan prošlog razdoblja. Sedmi dan je povezan sa zemljom i zemaljskim počinkom. Prvi dan tjedna, naprotiv, uvodi nas u nebo i nebeski počinak.

To su bitno različita načela. No ako to promotrimo s praktične strane, razlika će nam biti još jasnija. Ako svetkujem (slavim) sedmi dan, onda sam zemaljski čovjek – jer je to dan zemaljskog odmora, to jest odmor stvorenja. Ali ako sam pomoću Božje riječi i Božjeg Duha poučen da razumijem značenje prvoga dana u tjednu, odmah ću shvatiti njegovu neposrednu povezanost s novim i nebeskim poretom kojemu je vječni temelj smrt i uskrsnuće Isusa Krista. Sedmi dan pripada Izraelu i Zemlji, prvi dan tjedna pripada Crkvi i Nebu. Nadalje, Izraelu je *zapovjedbno* da svetkuje Šabat (sedmi dan tjedna), dok Crkva ima *povlasticu* uživati u prvom danu tjedna. Sedmi dan je služio za *provjeru* moralnog stanja Izraela, prvi dan je značajan *dokaz* vječnog prihvatanja Crkve. Sedmi dan je očitovao što je Izrael *mogao učiniti* za Boga, prvi dan savršeno objavljuje što je *Bog učinio* za nas.

Teško je dovoljno naglasiti važnost Gospodinovog dana, kako je prvi dan u tjednu nazvan u Otkrivenju 1. Kao dan u koji je Krist ustao iz mrtvih, on ne predočuje dovršenost stvorenja, nego potpunu i slavnu pobjedu izbavljenja. Također, prvi dan u tjednu ne trebamo smatrati nekom vrstom obveze ili jarma za kršćane. Kršćanin uživa u slavljenju prvoga dana. Zato vidimo da je prvi dan u tjednu prvenstveno bio dan u koji su se prvi kršćani okupljali lomiti kruh. I u tom razdoblju povijesti Crkve točno se razlikovalo Šabat od prvoga dana u tjednu. Židovi su se na Šabat okupljali u sinagogama na «čitanje Zakona i Proroka». Kršćani su se prvoga dana u tjednu okupljali lomiti kruh. U Pismu nema ni jednog odlomka u kojem bi prvi dan tjedna bio nazvan Šabatom, dok ima obilje dokaza o potpunoj različitosti ova dva dana.

Zašto se onda uporno držati nečeg što nije utemeljeno na Božjoj riječi? Ljubite, poštujujte i slavite Gospodinov dan, koliko god možete. Nastojte, poput apostola Ivana, biti «u duhu» na taj dan. Odmarajte se koliko god možete od svih sporednih poslova. Ali u svemu tome, nazivajte taj dan ispravnim imenom, dajte mu mjesto koje mu pripada, shvatite njegova prava načela i obilježja, a iznad svega, ne obvezujte kršćanina krutim pravilom da drži sedmi dan, kad je njegova uzvišena i sveta povlastica da drži prvi dan. Ne spuštajte ga s Neba, gdje može počinuti, na prokletu i krvlju natopljenu Zemlju, na kojoj ne može počinuti. Ne zahtijevajte od njega da drži dan koji je njegov Učitelj proveo u grobu, umjesto dana u koji je ustao iz groba. (Pažljivo pročitaj: Mt 28,1-6; Mk 16,1-2; Lk 24,1; Iv 20,1.19.26; Dj 20,7; 1 Kor 16,2; Otk 1,10; Dj 13,14; 17,2; Kol 2,16)

No nemojmo izgubiti iz vida važnu činjenicu da će se Šabat opet slaviti u Izraelu i u čitavom Stvorenju: «Jer ostaje počinak Božjem narodu» (Heb 4,9). Kad Sin Abrahamov, Sin Davidov i Sin Čovječji, uspostavi svoju vladavinu nad čitavom Zemljom, bit će to slavni Šabat – počinak kojeg grijeh nikad više neće pokvariti. No sada je On odbačen, i svi koji ga poznaju i ljube pozvani su da stanu uz Njega u Njegovoj odbačenosti. Pozvani su da «iziđu k njemu izvan tabora, noseći njegovu sramotu» (Heb 13,13). Kad bi Zemlja mogla svetkovati Šabat, ne bi bilo nikakve «sramote». No upravo nastojanje službene crkve da prvi dan tjedna učini Šabatom, otkriva nam jedno važno načelo. To je pokušaj povratka na zemaljsko stajalište i na zemaljske moralne vrijednosti.

Mnogi To ne uviđaju. Mnogi istinski kršćani mogu najsavjesnije držati Šabat (sedmi dan). Obvezni smo poštivati njihovu savjest, iako imamo potpuno pravo pitati ih mogu li na temelju Pisma potkrijepiti uvjerenja svoje savjesti. Ne želimo ranjavati njihovu savjest, ali je nastojimo poučiti. Međutim, sada se ne bavimo savješću ili uvjerenjima savjesti, nego samo načelom koje je temelj «pitanja Šabata». Ovdje bih jedino kršćanskim čitateljima postavio pitanje: Što je više u skladu s čitavim naučavanjem i duhom Novog zavjeta – slavljenje sedmoga dana, to jest Šabata, ili slavljenje prvoga dana u tjednu, to jest Gospodinovog dana.*

---

* Želio bih dodati da je mnogo spoticanja i pogrešnog shvaćanja u vezi teme Šabata proizišlo iz bezobzirnog i neobuzdanog ponašanja nekih kršćana koji su, revnujući za svoju kršćansku slobodu u pogledu Šabata, zapravo izgubili svaki smisao za dobru savjest, kao i za mjesto koje u Novom zavjetu pripada Gospodinovom danu. Neki se kršćani prvoga dana u tjednu bave svojim hobijima samo zato da pokažu svoju slobodu te na taj način uzrokuju mnoga nepotrebna spoticanja. Takvo postupanje nikada ne može biti potaknuto Kristovim Duhom. Ako sam već toliko slobodan u vlastitom razmišljanju, onda trebam poštivati savjest moje braće. Ne vjerujem da oni koji se tako ponašaju stvarno razumiju istinske i dragocjene povlastice Gospodinovog dana. Trebali bismo biti vrlo zahvalni ako smo slobodni od sporednih poslova i zemaljskih obveza, a ne smatrati da ćemo obavljanjem istih pokazati svoju kršćansku slobodu. Providnost našeg Boga omogućila je da u većini zemalja kršćani bez ikakvih gubitaka mogu uživati odmor Gospodinovog dana, budući da je toga dana svima zabranjen rad. Svaki bi razuman čovjek to trebao smatrati milosrđem. Ako pak ne bi bilo tako određeno zakonom, znamo da bi pohlepno ljudsko srce nastojalo orobiti kršćane velike prednosti pohađanja skupova zajednice na Gospodinov dan. Tko može predvidjeti kako bi pogubne bile posljedice neprekidnog sudjelovanja u svjetovnim poslovima i trgovini? To si itekako dobro mogu zamisliti oni kršćani koji od ponedjeljka ujutro do subote navečer dišu u atmosferi trgovine i proizvodnje.

Zasigurno nije dobar znak kad ljudi nastoje uvesti mjere za javno nepoštivanje Gospodinovog dana. To je očit pokazatelj napredovanja u zlu.